

**TRES
BASHINGANTAHE
TRES**

CÒM HAGUÉS ESTAT BURUNDI...?

El Meu País

Jo veig el desenvolupament

Jo veig un país de futur

Jo veig joves que veuen

Pantans impenetrables de la Kagera majestuosa.

Caigudes que deixen darrera ella el Ruvubu donant
créixement a aquesta Reina dels rius que veneren els
Egipcis, el Ruvyironza de Rutovu.

Jo conec aquestes alegres curses d'aigua que demà regaran els camps
alineats de patates importades.

M'agrada visitar-los, aquests rierols fangosos que esperen el cop d'ull de
l'home del desenvolupament

El Murusenyi rioler, el Cizanye en coa, el tímid Migogo
irradiant pel sol de llevant

Jo contemplava aquests humils lleons que temien els pares

La Kahumo sense malícia, el Mweruzi del qual se'n riuen
les verges robustes del Mosso prometedor

Rusizi

Jo he visitat el Kigenda descortès, el Lugusi moscós, el Mukacasi llançant-
se tímidament dins el púdic Rumpungwe armat de Papyrus

Un tapís de verdesca està desplegat a l'oest

Peus d'hipopòtams

Una estora maculada de mates s'estén a l'est

Peus d'elefants

Còm m'agrada Oh el meu País
M'agraden els flancs de les teves muntanyes
M'agrada la Cresta resurgent que il.lustra Teza
La teva cabellera de lleó que Mukike embelleix

La teva Cresta que Heha fa principesca
El meu goig es redobla

El meu crit retengut dins la palangana encaixada que sobretella Songa
Impassible i digna al lloc de capitana.

Deixa'm cantar-te i venerar-te
Permet-em penetrar dins els teus pantans
Els teus pantans temibles, freqüentats d'esperits

Els pantans de la Mpanda
Els pantans de la Ndanga
Els pantans de la Kagera
Els pantans de la Kayongozi
Els pantans de la Muyovozi
Els pantans de la Murusenyi
Els pantans de la Musindazi
Els pantans de la Rumpungwe
Els pantans de la Rwihinda
Els pantans de Gweru

Tots els pantans del teu sòl esperen impacientment la visita de l'agronom
encara baix sa lloca a l'ombra de Songa

M'agraden el teus pantans Oh mon país

M'agraden els teus pantans coberts de papirus de la Buyongwe, nodridor
pròdig del Kanyaru imprudent

M'agraden els teus pantans. Oh el meu Sòl

Els teus pantans endormits de la Nyamuswaga servent desconegut del Ruvubu altiu

Jo veig el desenvolupement

Les necessitats dels meus germans estan catalogades

Jo veig el desenvolupement
La llista de recursos està feta
Els recursos disponibles
La hulla blanca

L'extensió del terreny
Els trossos de terra arable
Els racons àrids
El clima, les pluges, les estacions
Jo veig el desenvolupement
Jo veig els germans associats
En veig que s'interroguen
En veig que discuteixen del desenvolupement

AQUEST ERA EL SOMNI DE MICHEL KAYOYA

Potser també fos el d'aquests altres tres:

Rwagasore
(1932-1961)

Ngendandumwe
(1930-1965)

Mirerekano
(1920-1965)

FUNDADORS DEL U.PRO.NA.

PRÍncep LOUIS RWAGASORE “Umuganwa”

PIERRE NGENDANDUMWE “Umuhutu”

PAUL MIREREKANO “Umuhutu”

FUNDADORS DE UPRONA

Louis Rwagasore era príncep, fill del mwami Mwambutsa. No era gens ni mica “racista”: es casà amb una dona hutu i els seus millors col.laboradors eren hutu: Ngendandumwe i Mirerekano.

Quan es preparaven per a la Independència fundà, al 1958, el Partit UPRONA (Unió per al Progrés Nacional). Volia que fos un partit popular, nacional i transtribal: integrar-hi tots els components modernistes que lluitaven per la Independència. Cercà llimar les querelles entre els Clans baganwa: Batare i Bezi, però els Batare preferiren recolzar el PDC (Partit Demócrata Cristià), partit animat pels administradors belgues i l'Església.

A Rwagasore l'unien amistats i “simpatia” cap al TANU (Unió Nacional de Tanganika) de Nyerere, i cap al MNC (Moviment Nacional Congolès) de Lumumba, la qual cosa provocà recels entre els missioners que temien el “comunisme”.

Recorregué tot el Burundi per a propagar el seu programa que fonamentava en tres pilars: **Imana, Umwami, Burundi** (Déu, Rei, País).

Al setembre de 1961 guanyà les Eleccions i fou proclamat Primer Ministre. La seva victòria fou una victòria del Rei contra els Blancs i el clan Batare.

El 13 d'octubre del mateix 1961 morí **assassinat**. UPRONA féu de la figura de Rwagasore un **mite**. Mort no fa nosa.

El matà un assassí a “sou” de nacionalitat grega. Es culpà de la seva mort als batare, fills de Baranyanka que foren executats per les autoritats belgues...

Pierre Ngendandumwe, hutu, era el braç dret de Rwagasore co-fundadors de UPRONA. Mort el Príncep, tocava ser ell elegit Primer Ministre, ja que era el Vice-Primer Ministre. El rei tengué por al tutsi i elegí com a Primer Ministre, contra la voluntat del poble, el príncep André Muhirwa, que ho fou del gener al juny de 1963, quan Burundi ja era independent. Davant la ineptitud del *príncep*, el rei recorregué a Pierre Ngendandumwe que fou Primer Ministre del 18 juny 1963 fins al 31 març 1964. “Els tutsi deien: “**Còm pot ser Primer Ministre un “nan de nas xato”...**” En canvi tutsi de seny deien: “El govern de Ngendandumwe és excel·lent...Aquells que menyspreuen els de “nas xato” preparen la destrucció del País...”

Pierre Ngendandumwe dimití com a Primer Ministre perquè el rei rellevà tres ministres hutu a instàncies dels tutsi. Un altre príncep inepte, Albin Nyamoya fou Primer Ministre, però al gener de 1965, el mwami tornà altra volta nomenà Pierre Ngenmdandumwe com Primer Ministre. Aquesta vegada els tutsi s’alliberaren d’ell per l’assassinat, el 15 de gener del mateix 1965. Vuit dies durà el seu segon **mandat**, com a Primer Ministre

D’assassinats ja en tenim dos...;

Paul Mirerekano és un tipus molt interessant. Un hutu intel·ligent, polític, lluitador i pagès. Estudià agronomia a Astrida i, a la regió del Bugarama, promocionà en gran “escala” i en pla cooperativista el cultiu de les “verdures” i la fruita.

Sempre al costat de Rwagasore, fou co-fundador i vice.president de UPRONA. Encara existien els colonitzadors i el rei Balduí de Bèlgica visità Burundi. Paul Mirerekano li va dir en públic les “queixes” que tenien dels colonitzadors i que volien la Independència. El rei Balduí, en agraïment, li regalà dos **tractors**, però els colonitzadors el miraven amb mal ull. Mirerekano, d’acord amb Rwagasore, emigrà una temporada al Congo. Tornà a Burundi quan la Independència. Rwagasore era mort. Ell fou el President del Partit UPRONA.

PLANTACIÓ

Quan la “moguda” tutsi contra Ngendandumwe, emigrà a Tanzània i es féu conegut i amic de Nyerere, President de Tanzània.

Al 1965, assassinat ja Ngendandumwe, tornà a Burundi per les Eleccions que guanyà UPRONA: entre 33 diputats elegits, 23 eren hutu, Mirerekano el primer, (grup Monrovia)). Els tutsi de UPRONA formaven el grup Casablanca, que finalment es féu l’amo del Partit, assassinant tots els hutu.

En el Senat 16 hutu i 10 tutsi.

El Rei no accedí a nomenar cap hutu Primer Ministre, i aquí començà l’ofensiva **Micombero**, assassinant polítics i militars hutu (tot el grup Monrovia) o, el que és el mateix, acusant-los de rebelió contra el mwami i executant-los sense previ judici. Una de les primeres víctimes fou Paul Mirerekano.

Micombero acabà destituint el Rei i fent el Burundi dividit i sagnant que els hima de Rutovu (Bururi) han destruït...;

LA KIBIRA

HOM PENSA I ES DEMANA: Còm hagués estat el BURUNDI

si aquests tres bashingantgahe:

Louis Rwagasore, Pierre Ngendandumwe i Paul Mirerekano

haguéssin dirigit el País...;

però

**foren assassinats
i punt**

A aquests tres **bashingantahe**, que haguessin pogut “fer” un Burundi millor...però foren assassinats, hi vull afegir un **mushingantahe** que sí ha fet: PIERRE NKURUNZIZA

A Pierre Nkurunziza, actual President del Burundi li vull dedicar una estrofa de la Cançó que canten en Lluís Llac i en Josep Carreras junts:

**Companys, si enyoreu
les Primaveres lliures...
amb voltros vull anar,
per a poder-les viure,
per això m’he fet soldat.**

Si guanyem el combat...;

NKURUNZIZA Pierre era proclamat President del Burundi, dia 26 d’agost del 2005, davant hutu i tutsi. Hi havia també una decena de “líders” d’altres Països Africans.

Era això, com el seu nom indica: **una Bona Notícia...?**

(Nkurunziza és la paraula que s’usa en el **kirundi** per anomenar el llibre de l’Evangeli: **igisomwa mu Nkuru Nziza ya Mataio**...cada diumenge els “cristians” senten a l’Eucaristia aquestes paraules).

Què havia passat per què aquell home que des de 1998 era tildat d’**asaiant**, més encara com cap dels “asaïants”, fos ara aclamat com a President “**vyanze bikunze**” per a tots....?

No era això el més gran “Per què...? Una gran paradoxa...?”

El Burundi és en sí mateix una “Paradoxa”....

Serà el **salvador** del Burundi si és que el Burundi és “salvable”?

Quí és en Pierre Nkurunziza...?

Pierre Nkurunziza va néixer al 1963 a Bujumbura, fill de pare hutu “évolué” i mare tutsi, que era enfermera. Foren set germans.

Quan tenia 8 anys veié que el seu pare, aleshores Governador de Ngozi era assassinat pels soldats, quan l'**arruixada del 72**.

Malgrat les portes “tancades” que els hutu trobaven a les Escoles, ell, després d’haver estudiat a Escoles de Ngozi i Gitega, conseguí matricular-se a l’Universitat de Burundi l’any 1987 i es féu Professor d’Educació Física, i exercí en Centres de Secundària i en una Acadèmia militar.

Donà classes a l’Universitat i era entrenador del New Sporting Club, equip de Primera Divisió de futbol del Burundi, quan les Eleccions democràtiques de 1993.

Dos germans seus moriren en la “massacre” del 1993-1994.

Quan l’“accident criminal” del segon President hutu, ell s’havia casat amb la que seria la mare dels dos fills mascles.

Pierre Nkurunziza tenia una gran relucència a involucrar-se en la lluita política, malgrat els de FRODEBU, quan era President Silvestre Ntibantunganya, el tercer hutu, el cercaren ferm.

L’any 1995 visqué un fet que el transmutà. Els soldats anaren al campus universitari a matar estudiants i professors hutu, en mataren més de 200 i ell ho va veure dins la seva pell. Hagué de fugir a la correguda ja que li cremaren el seu cotxe.

Aquest fet el decidí a entrar a les files del FDD (Front de Defensa de la Democràcia) braç armat del CNDD (Consell Nacional de Defensa de la Democràcia) que s’havia format recentment. Pierre Nkurunkiza es féu soldat ras i “clandestí”.

La formació universitària i llurs dots innates de lideratge feren que tingués una ascensió completa en el sí del CNDD-FDD. Al 1998, dos anys després del Cop d’Estat de Buyoya, era ja vicesecretari general d’aquesta formació política-militar.

Al mateix any s’uní al grup i en fou el Cap **Nyangoma**, qui havia encapçalat una facció radical del FRODEBU que no acceptaven col.laborar amb Buyoya “golpista”.

A les primeres “Trobadades per la Pau” a Arusha hi foren presents el CNDD i el PALIPEHUTU, però excluïren el FDD i la part “armada” del FNL, la qual cosa provocà que l’acord firmat de “alto el foc” fos paper banyat.

Els “guerrillers” d’abdòs grups augmentaren llurs accions, encara que amb objectius diferens: el FDD, del qual ja era “amo” Nkurunziza cercava demostrar la seva força. Els del FNL només pretenien eliminar tutsi.

Durant aquests anys moriren tres germans més de Nkurunziza que eren també “guerrillers”.

Quan la firma dels acords a Arusha, el 2000, pels representats de 19 “grups” davant Nestor Mandela, el FDD i tres grups més no hi eren presents. El **compromís** d’Arusha neixé “coix”.

Nkurunziza feia “passes” pel seu compte. A l’octubre del 2002 es topà “cara-a-cara” amb Buyoya a **Dar es Salam** (Tanzània). Hi havia hagut abans uns començaments de negociacions prèvies entre membres de CNDD-FDD i Govern gràcies al “bon ofici” de **Zuma**, Vice-President Subafricà.

Nkurunziza tractà a Buyoya de **tu a tu**. Els acompanyaven Zuma, Sub-africà i **Museveni** d’Uganda. Nkurunziza no hi anà amb súpriques sinó amb exigències: firmaria el “alto el foc” si l’Exercit burundés quedava reformat: un 60 %. havia d’estar format per **hutu**, d’ells un 40 % dels seus soldats-guerrillers. Realment era un “gall” i no es perdia per les rames.

Els anys següents tingué trobades a Dar es Salam i Pretòria (Sud-Àfrica) amb el nou President Ndayizeye, reunions a alt nivell, **hutu i hutu**.

Mentre, els seus guerrillers augmentaven els “atemptats”. Era la manera de mostrar **llur força**.

Les exigències de Nkurunziza foren escoltades. El 2005 hi hagué Eleccions Democràtiques altra volta. El CNDD-FDD de Nkurunziza es presentà com a Partit i a les “Legislatives” obtingué majoria absoluta.

El mes d’agost de 2005, **Pierre Nkurunziza** era elegit President per majoria abrumadora.

Començava una Nova Etapa pel Burundi.

Potser Nkurunziza no sàpiga o no pugui arreglar el Burundi. Potser caigui també en la corrupció.

aquests són els fets.....

Ja són 4 anys els que fa que Pierre Nkurunziza dirigeix el Burundi, amb problemes, però en Pau. Hutu i tutsi no se maten. Això sí: hi ha “bandolerisme” i no pocs robatoris. El Burundi s’ha de refer...

**A L’ESTIU DEL 2009 PIERRE NKURUNZIZA
ERA MOLT POPULAR
DINS LA POBLACIÓ DE BURUNDI**

